

OPLÆG TIL GRØN NORM for bynatur

Green Cities præsenterer forslag til metoder og standarder til en grøn norm for bynatur i Danmark

CAMPAIGN FINANCED
WITH AID FROM THE
EUROPEAN UNION

THE EUROPEAN UNION SUPPORTS
CAMPAIGNS THAT PROMOTE RESPECT
FOR THE ENVIRONMENT

ENJOY
IT'S FROM
EUROPE

HVORFOR SKAL VI HAVE MERE OG BEDRE BYNATUR?

STADIGT FLERE FLYTTER TIL DE STORE BYER. Det giver et kolossalt pres på de arealer, der kan udvikles til bynatur og på eksisterende grønne arealer, der ofte søges inddraget til boligbyggeri.

SUMMEN AF GRØNNE AREALER, bynatur og den artsrigdom, der følger med – skaber øget livskvalitet for både mennesker, planter og dyr.

VI VED, AT OPHOLD I NATUREN NEDSÆTTER STRESSNIVEAUET og giver ro i sjælen. Bynatur skaber naturlige mødesteder for både unge og ældre – og levesteder til dyr og insekter.

BLADE PÅ TRÆER OG BUSKE rensrer luften for en række skadelige, luftbårne partikler.

NATUREN GIVER OGSÅ MULIGHED FOR AT HÅNDBERE REGNVAND på stedet og ikke igennem dyre kloakløsninger.

LISTEN OVER DE POSITIVE EFFEKTER af natur og grønne områder er lang, hvilket også er dokumenteret af forskningen.

GREEN CITIES lægger op til, at der formuleres en grøn norm med standarder og retningslinjer til at udvikle og anlægge mere og bedre bynatur.

DETTE ER ET OPLÆG TIL DIALOG om bynatur og til at arbejde videre mod en grøn norm herfor. Målet er, at vi i fremtiden får en bæredygtig bynatur, der kan løse nogle af de udfordringer, vi står overfor i byerne.

EN GRØN NORM VIL GIVE KOMMUNERNE redskaber til at kunne prioritere arbejdet med grønne områder og til at sikre den fornødne kontinuitet og kvalitet, når de indarbejder bynatur i byplanlægningen.

SEKS METODER TIL AT FORBEDRE KVALITETEN OG MÆNGDEN AF BYNATUR

Green Cities præsenterer seks metoder, der kan forbedre kvaliteten og mængden af bynatur. Metoderne kan ses som elementer, der potentielt kan integreres i en grøn norm. Samtidigt kan de forhåbentligt inspirere til dialog om bynatur og til at udarbejde konkrete målsætninger, værktøjer og standarder for bynatur i Danmark.

Indsatsen for mere og bedre bynatur i kommunerne skal naturligvis tænkes sammen med - og koordineres med - lokale forhold i de enkelte byer.

1 BIOFAKTOR – kan udregne, hvor grønt et område er

Biofaktor er et udtryk for den biologiske aktivitet, som et område levner plads til.

Metoden er en relativt enkel udregningsmodel, der, ved at give point til de forskellige typer arealer i et område, kan give en samlet score for hvor grønt, det er.

Eksempelvis giver træer mange point, græsplæne giver nogle få point, og asfalt giver nul point.

Biofaktor kan bruges i planlægningsfasen af nye områder, og der er mulighed for at stille krav til en minimumsfaktor ved byggerier, ligesom man nemt kan sammenligne områder.

I KØBENHAVN OG GLADSAXE BRUGER MAN VÆRKTØJET TIL NETOP AT GIVE NATUREN BEDRE KÅR I KAMPEN MOD DEN GRÅ BYUDVIKLING

”Biofaktor kan være med til at fastholde en bevidsthed og en diskussion om hvor meget natur, der skal med i et projekt – og hvordan det skal med.”

Henriette Nguessan, arkitekt, Københavns Kommune.

”Biofaktor er en meget fleksibel ramme at arbejde med. Den giver fokus på både at beholde den eksisterende natur og samtidig se på, hvor man kan få mere grønt ind.”

Tine Gybeck, Landskabsarkitekt, Gladsaxe Kommune

2 ERSTATNINGSNATUR – kan også bruges i byerne

Erstatningsnatur bruges til at beskytte naturen i de såkaldte §3 områder. Planlægges eksempelvis et byggeri på en naturnrig grund, skal de involverede parter bruge afværge-hierarkiet som retningslinje for sikre, at der ikke sker et tab af natur.

På den måde undgår man et netto-tab af natur. Man kunne kalde det et 'træ-for-et-træ' princip.

Erstatningsnatur har potentiale til også at rykke ind i byerne, hvor konceptet måske i endnu højere grad kunne være med til at undgå tab af natur, når der udvides, udvikles og omdannes i byerne.

3 VÆRDISÆTNING AF NATUR

Man tænker måske ikke altid over, hvor stor en værdi, det har, at en park renser luften, fungerer som mødested og giver plads til fysisk udfoldelse. Derudover understøtter parken den biologiske mangfoldighed, nedsætter stress og øger ejendomsværdien i området.

Et studie har vist, at bynaturens værdi ofte bliver overset, når der skal planlægges, hvad byens rum skal bruges til.

Det skyldes, at naturens værdi undervurderes, og at de værdifulde egenskaber inden for eksempelvis luftforurening, klimasikring og vores trivsel, ikke er økonomisk prissat. Det bevirker, at bynatur ikke får tilstrækkelig fokus blandt beslutningstagere.

”Værktøjer til at værdisætte bynatur kan være med til at sikre anerkendelse af bynatures store værdi – og derved gøre natur mere konkurrencedygtig i kampen om kvadratmeterne.”

”En fælles definition af grønne kvadratmeter vil være et godt supplerende værktøj til at sikre tilstrækkeligt med grønne områder i vores hurtigt voksende byer.”

4

ANTAL GRØNNE KVADRATMETER PER INDBYGGER

Ifølge WHO bør man i byer have minimum ni kvadratmeter og ideelt 50 kvadratmeter grønne områder per indbygger.

Med en fælles definition af grønne kvadratmeter kunne kommunerne lave ensartede, sammenlignelige opgørelser. Derved kunne man lave målsætninger eller minimumskrav til grønne kvadratmeter per indbygger.

5 AFSTAND TIL GRØNNE OMRÅDER

Borgernes afstand til grønne områder har stor betydning. Jo tættere folk bor på et grønt område, desto oftere bruger de det. Jo oftere folk bruger et grønt område, desto mindre stress føler de.

De, der har under 300 meter til et grønt område bruger det markant oftere, end folk med længere afstand til det grønne.

Nogle danske kommuner har allerede fastsat målsætninger for borgernes afstand til grønne områder eller natur. Det er dog ikke altid klart, hvilken type grønt område – og der er jo forskel på en større park og en lille græsplæne med få træer.

Eksempler på målsætninger i kommunerne:

Esbjerg - alle borgere skal have max 300 meter til et grønt område

Høje Taastrup - målsætning om max 300 meter til et grønt område

København - alle skal kunne gå til en park, strand eller naturområde på under 15 minutter

Odense - alle husstande skal have max 300 meter til grønt område

”Maksimalt 300 meter til et grønt område af en vis størrelse eller type kunne være en målsætning for de større danske byer.”

6 GIV PLADS TIL VILD BYNATUR – og styrk biodiversiteten

Byer huser en række planter, insekter og dyr og udgør en fjerdedel af det areal, der ikke er under plov i Danmark, så det giver sig selv, at byerne har betydning og potentiale.

Den biologiske mangfoldighed kan understøttes ved at give plads til vild bynatur. Det kan være ved at skabe mere natur, og ved at naturkvaliteten hæves – eksempelvis er en blomstereng bedre for biodiversiteten end en normal græsplæne.

NÅR NATUREN FÅR PLADS TIL AT BLOMSTRE VILDT

Hjørring Kommune har søsat et projekt, der skal få kommune, borgere og virksomheder til at gå sammen og hjælpe hinanden med at give plads til naturen. Projektet skal skabe mere mangfoldig vild natur, der kan fungere som levesteder for truede arter.

Borgere kan eksempelvis hente en manual, der fortæller, hvordan de kan skabe mere vild natur i haven – derudover skal græsset vokse vildt, og der skal sås mangfoldige blandinger af blomster på kommunens parker, rundkørsler, grøftekanter og på arealer omkring institutioner.

”Det vil gavne både bynatur og den biologiske mangfoldighed, hvis flere danske kommuner igangsætter naturprojekter i byerne, der involverer og forbinder kommune, borgere og virksomheder.”

KOMMUNERNE OG BYNATUR

Green Cities har gennemført en undersøgelse af de 29 største kommuner i Danmark for at få indsigt i, hvordan kommunerne arbejder med at skabe flere grønne områder og mere natur i byerne.

Vi har fundet en politik, strategi eller plan, der har et selvstændigt fokus på bynatur hos tre af de 29 undersøgte kommuner.

Flere kommuner har målsætninger for mere grønt i byerne – det er dog under halvdelen, der har konkretiseret en eller flere målsætninger til egentlige tiltag.

”Det vil give flere grønne kvadratmeter i byerne, hvis danske kommuner sætter et krav om en ambitiøs grøn faktor ved byggeri og byomdannelse.”

Odense Kommune har etableret en række plankebroer langs Odense Å, der giver adgang til naturoplevelser i midten af Odense og tæt på, hvor folk bor.
Projektet "Ud i de blå - Odense Å" er etableret i et samarbejde mellem Nordea Fonden, Friluftsrådet og Odense Kommune

*"Det vil gavne naturen,
hvis hver eneste større danske
by skaber sin egen grønne
handleplan."*

DANMARKS GRØNNESTE STORBY

Odense Kommune har besluttet sig for at blive "Danmarks Grønneste Storby". Der er sat strategiske mål for en række indsatser – fx at hver gang et vejtræ fældes, plantes to nye. Hver odenseaner skal have maksimalt 300 meter til et grønt område – for blot at nævne nogle få af de 33 forslag, der er i handleplanen.

”Investeringen i grønne kvaliteter er efterspurgt af borgere og boligsøgende. Det giver en smukkere by, skaber bedre fysisk og mental sundhed, understøtter udviklingen af gode fællesskaber, giver en række miljømæssige fordele og øger antallet af planter og dyr – og så er det en god samfundsmæssig forretning. Samlet set er investeringer i grønne kvaliteter en god idé.”

*Jane Jegind, by- og kulturrådmænd Odense
”Handleplan for Danmarks Grønneste Storby” 2018*

OM GREEN CITIES

Green Cities for a Sustainable Europe er et EU projekt, der arbejder for flere grønne områder og mere natur i byerne.

Målet er, at der kommer større opmærksomhed på betydningen af det grønne og at regulere lovgivningen, så der bliver faste rammer for, hvor stor en del af eksisterende byggeri, nybyggeri og større renoveringer, der skal øremærkes til bynatur.

Green Cities indsamler casestudier om innovative og inspirerende projekter, der viser, hvordan grønnere bymiljøer kan påvirke trivsel, klima, økonomi, biodiversitet og social sammenhængskraft.

Green Cities er et samarbejde mellem brancheorganisationerne Danske Anlægsgartnere, Danske Landskabsarkitekter, Danske Planteskoler, Landskabsrådet og Park- og Naturforvalterne.

Kontakt: info@green-cities.dk

Kilder:

Notat vedr. biofaktorberregning. 2012 Naturstyrelsen og Friluftsrådet Nygaard, Bettina et al 2018. Erstatningsnatur – Erfaringer og muligheder. Aarhus Universitet.

Bockarjova, Marija et al 2018. Economic Valuation of Green and Blue Nature in Cities. Utrecht Universitet.

Handleplan for ”Danmarks Grønneste Storby” 2018. Odense Kommune, By- og Kulturforvaltningen.

Mercer, Cathrine et al. 2016. A Brief Guide to the Benefits of Urban Green Spaces. Leeds Universitet.

Russo, Alissio og Giuseppe T. Cirella. 2018. Modern Compact Cities: How Much Greenery Do We Need? International Journal of Environmental Research and Public Health.

Stigsdottir, Anna Ulrika et al. 2011. SUSY grøn. Københavns Universitet. Grønt Indeks. Under udarbejdelse. Green Cities for a Sustainable Europe.

Sell, Henrik og Morten DD Hansen. 2016. Biodiversitet I byen. Natur og Museum. <http://naturkommunen.dk/>

FØLG OS PÅ

Facebook

Thegreencitydk

LinkedIn

Green Cities Denmark

Instagram

Thegreencitydk

Læs mere på

thegreencity.eu/dk

The content of this promotion campaign represents the views of the author only and is his/her sole responsibility. The European Commission and the Consumers, Health, Agriculture and Food Executive Agency (CHAFAEA) do not accept any responsibility for any use that may be made of the information it contains.

CAMPAIGN FINANCED
WITH AID FROM THE
EUROPEAN UNION

THE EUROPEAN UNION SUPPORTS
CAMPAIGNS THAT PROMOTE RESPECT
FOR THE ENVIRONMENT

ENJOY
IT'S FROM
EUROPE

